Miljöpartiet i Kungälv

Samrådsyttrande om Djuphamnskajen

Djuphamnskajen på Koön, Marstrand
Ärende: KS2025/0394
Avser: Samrådsunderlag daterat 2026-10-02
Kungälv 20261027

Till Kungälvs kommun genom Bergab

Miljöpartiet i Kungälv lämnar följande synpunkter på de planerade åtgärderna vid Djuphamnskajen. Yttrandet utgår från ett samhällsekologiskt perspektiv, där havsmiljö, klimat, människors livsvillkor och lokal ekonomi bedöms tillsammans.

Samlad inställning

Miljöpartiet i Kungälv ser ett tydligt behov av att säkerställa kajens bärförmåga och stabiliteten i bakomliggande mark. En säker och fungerande kaj kan bidra till ett levande Marstrand med lokala verksamheter, föreningsliv och tillgängliga offentliga miljöer året runt.

Underlaget behöver dock kompletteras för att det ska gå att bedöma om den föreslagna lösningen ger avsedd nytta med rimlig resursåtgång och tillräckligt skydd för människor och miljö. Säkerhetsbehovet behöver kopplas till dokumenterade användningsbehov, val av konstruktion, långsiktiga kostnader och konsekvenser för havsmiljön.

1. Redovisa behov och framtida användning

Det behöver framgå vilka funktioner den nya kajen ska tillgodose och vilka belastningskrav dessa medför. Nödvändiga säkerhetsåtgärder bör särskiljas från eventuell kapacitetshöjning och andra standardförbättringar.

Miljöpartiet i Kungälv önskar därför en redovisning av:

- Nuvarande och förväntad användning för hamn- och varvsverksamhet, transporter, båtliv, föreningsliv, bad och allmän vistelse.
- Vilka behov som kräver hög bärighet och vilka delar som kan dimensioneras för lättare användning.
- Hur utformningen stärker Marstrand som ett samhälle för boende och arbete året runt.
- Hur målkonflikter mellan verksamhetsytor, parkering, evenemang och allmänhetens tillgång ska hanteras.

2. Fördjupa bedömningen av förorenad mark och sediment

Underlaget redovisar föroreningar i både mark och sediment. Rivning, schaktning, pålning och muddring kan medföra att föroreningar frigörs och sprids.

Inför tillståndsansökan bör undersökningarna vara tillräckliga för att avgränsa föroreningarnas utbredning och djup inom hela det område som kan påverkas. Även arbetsprämens stödben, tillfälliga upplag och hantering av vatten och muddermassor behöver omfattas.

Miljöpartiet i Kungälv begär att det fortsatta underlaget redovisar:

- Beräknade mängder och föroreningsinnehåll i berörda massor.

- Risker för spridning under olika arbetsmoment samt vid ogynnsamma ström- och väderförhållanden.
- Valda skyddsåtgärder och hur deras funktion ska kontrolleras.
- Hantering och eventuell rening av länsvatten, borrvatten och vatten från avvattning.
- Provtagning, kontrollnivåer, stoppkriterier och ansvar vid avvikelser.
- Hur kvarvarande föroreningar och risken för fortsatt läckage hanteras efter färdigställandet.

Möjligheten att samtidigt minska befintlig föroreningsbelastning bör undersökas. Det behöver också framgå vilka risker som kvarstår om förorenade massor lämnas på plats.

3. Bedöm bestående påverkan på havsmiljön

Den marina naturvärdeskarteringen behöver ligga till grund för den slutliga utformningen och valet av arbetsmetoder. Bedömningen bör omfatta både direkt berörda bottnar och områden som kan påverkas av spridning.

Utöver byggskedets störningar behöver bestående effekter av skuggning, pålar, erosionsskydd och förändrade bottenförhållanden redovisas. Eventuella effekter av undervattensbuller bör också bedömas.

Det bör framgå hur känsliga livsmiljöer och arter skyddas, vilka arbetsperioder som är lämpliga och hur återhämtning ska följas upp. Möjligheter att förbättra marina livsmiljöer genom konstruktionens utformning bör prövas, utan att sådana åtgärder ersätter nödvändiga skyddsåtgärder.

4. Klimatanpassa för hela anläggningens livslängd

En ny kaj innebär ett långsiktigt åtagande. Underlaget behöver därför visa hur konstruktionen och bakomliggande mark klarar framtida havsnivåer, stormfloder, vågpåverkan, erosion och skyfall.

Redovisa dimensionerande förutsättningar, tidshorisont och säkerhetsmarginaler samt hur osäkerheter har hanterats. Det behöver även framgå hur kajen ansluter till omgivande mark, byggnader och ledningar, och om åtgärden kan förändra översvämningsrisken för andra.

Möjligheten att anpassa konstruktionen i framtiden bör ingå i bedömningen.

5. Jämför alternativ och redovisa livscykelkonsekvenser

Miljöpartiet i Kungälv välkomnar att alternativ ska behandlas i det fortsatta underlaget. Jämförelsen behöver vara konkret och omfatta tekniskt genomförbara lösningar som tillgodoser säkerhets- och stabilitetsbehoven.

Alternativen bör jämföras utifrån:

- Funktion, säkerhet och förväntad livslängd.
- Påverkan på havsmiljö och föroreningsspridning.
- Materialåtgång, klimatutsläpp och möjlig återanvändning.
- Investeringskostnad, drift, underhåll och framtida utbyte.
- Tillgänglighet och störningar under genomförandet.

Pröva exempelvis differentierad bärighet, alternativa material och etappindelning där detta är tekniskt lämpligt. Nollalternativet behöver beskriva följderna av fortsatt begränsad användning, inklusive risker, verksamhetspåverkan och framtida kostnader.

6. Säkerställ allmänhetens tillgång och jämlik användbarhet

Den färdiga miljön bör kunna användas av människor med olika ålder, rörelseförmåga och ekonomiska förutsättningar.

Miljöpartiet i Kungälv önskar att utformningen säkerställer sammanhängande tillgängliga gångstråk, viloplatser, god orienterbarhet och säker vattenkontakt. Eventuella gradänger behöver kompletteras med lösningar för personer som inte kan använda trappor.

Det bör också framgå hur offentliga vistelseytor utan konsumtionskrav säkerställs och hur konflikter mellan gående, badande, transporter och båthantering förebyggs.

7. Skydda vardagsliv och verksamheter under byggtiden

En genomförandeplan behöver redovisa byggtid, arbetstider, transporter, avspärrningar och tillfälliga passager. Planeringen bör ta hänsyn till både helårsboende och säsongsberoende verksamheter.

För särskilt bullerutsatta bostäder behöver konkreta skyddsåtgärder och rutiner vid störningar redovisas. För berörda verksamheter och föreningar bör tillgänglighet, leveranser och möjligheten att fortsätta verksamheten klargöras.

Informationen ska vara tillgänglig och det bör finnas en tydlig kontaktväg för frågor, klagomål och rapportering av avvikelser.

8. Redovisa samlade effekter och följ upp resultat

Djuphamnskajen behöver bedömas tillsammans med andra relevanta kajarbeten och verksamheter i Marstrand. Den samlade påverkan på vattenmiljö, trafik, buller, tillgänglighet och lokalt näringsliv bör redovisas. Möjligheterna att samordna arbeten och transporter bör tas till vara.

Kommunens samlade beslutsunderlag bör även visa investerings- och underhållskostnader samt hur nyttor och kostnader fördelas mellan allmänheten och olika användare.

Uppföljningen bör omfatta faktisk effekt: säker användning, tillgänglighet, föroreningsspridning, marina livsmiljöer, störningar och verksamheternas kontinuitet. Ansvarig, mättidpunkt och åtgärd vid avvikelse bör anges.

Begäran inför fortsatt prövning

Miljöpartiet i Kungälv begär att ovanstående frågor behandlas i samrådsredogörelsen och det fortsatta underlaget, med tydlig redovisning av vilka kompletteringar synpunkterna leder till.

Bedömningen att åtgärden inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan behöver underbyggas med resultaten från återstående undersökningar. Att kajen ersätts i huvudsak samma läge och att arbetena är tidsbegränsade är inte i sig tillräckligt för att utesluta mer långvariga konsekvenser.

Det fortsatta arbetet bör visa hur säkerhetsåtgärderna samtidigt kan skydda havsmiljön, stärka klimatberedskapen och skapa varaktig nytta för Marstrands boende, verksamheter och besökare.

Miljöpartiet i Kungälv

Kungälv 20261027
Anneli Wiberg
kungälv.info@mp.se